

اداره خانه

باب عالی جاده سنده دائره مخصوصه

آبونه سرائطی

ممالك عثمانیه ده سنه لکی (۶۵)، التي
آیلغی (۲۵) غروشدر. ممالك اجنبیه ده
سنه لکی (۱۷)، آلتی آیلغی (۹) فرانقدر.
[ایضاحات: نسخہ سی الی پاره، آلتی
آیلغی بر جلد، هر جلد ۲۶ نسخہ در.]

اخطارات

§ آبونه بدلی پشیندر.
§ آدرس تبدیلنده قرق پاره لک
پول کوندرملی در.
§ مسالکه موافق آثار مع الممنونیه
قبول اولنور. درج ایدیلمه یین یازیلر
اعاده اولونماز.

کتابخانه

اخطارات

رساله مزدن آلتدیغی کوسترلک شرطیه
بتون یازیلر سها لکی بر غزته طرفندن
اقتباس اولونه بیلیر.

§

مکتوبلرک، امضالرک واضح و اوقو ناقلی
اولسی و آبونه صره نومروسی محتوی
بولونمسی؛

§

ممالك اجنبیه ایچون آبونه اولانلرک
آدرسارینک فرانسزجه سی ده یازلمسی؛

§

پاره کوندردلیکی زمان نه یه دائر اولدیغناک
واضحاً بیلدیرلمسی دجا اولنور.

دینی، علمی، ادبی، سیاسی هفته لک مجموعه اسلامیه در

جلد ۱۰

۱۶ مایس ۱۳۲۹

پنجشنبه

۲۳ جمادی الاخره ۱۳۳۱

عدد ۲۴۶

مرافعات دينيه

خطبه

۳

حضرت آدمك مبتدره خروجه دأر خطبه

بسم الله الرحمن الرحيم

قل يا عبادي الذين اسرفوا على انفسهم لا تقنطوا من رحمة الله

ان الله يغفر الذنوب جميعا انه هو الغفور الرحيم

(امام بعد) خطيب نصراني اشبو اوچنجي خطبه سنده ينه عيساكن الوهيتني اثباته چالشيور و آدمك معصيت مشهوره سندن طوتديره رق بونك اولادينه انتقال ايتديكندن والله كنديسي ني آدمك اشبو كناهي ايجون فدا ايتمكله نني خاج اوزرنده دوكلديكندن بحث ايدنيور ونهايت بو كناهدن قور تلق ايجون آكا اعتقاد ايدلمسي لزومني استتاج ايله اهل اسلامي دعوت ايلور. بونده دخي دعواسني آيات قرآنيه ايله اثبات ايدر كي كورينيور ايسه ده اشبو حكايه بي بري موجب كدر، ديكرى موجب مسرت اولق اوزره ايكي جهته آرييور. قرآن كريم يالكرز موجب كدر جهتي كوسترديكي حالده موجب مسرت جهتي سكوت ايله كچشديرديكندن آني كنديسي اكاله چالشيور. بالسهوله اكلاشيله جنج اوزره آنك فكرنجه موجب كدر جهتي آدمك معصيت ايدر ك جنتدن اخراج اولنسي و اولادينه آلام و اكدار و موت ترك ايتسيدير. بونك ايجون قرآندن ايكي آيت كتورييور كه « قلنا يا آدم اسكن . . . و متاع الى حين » آيتليدير. موجب مسرت جهتي ده آدمك كناهك خلاصكار واسطه سيله عفو اولنسي وعيساكن حيات كتورمسيدير. بالطبع قرآنده بوله ماديي جهتي اكال ايجون تورات و انجيله مراجعته لزوم كورييور. بزده بحوله و كرمه تعالى خطيبك برنجي جهته كتورديكي آيتله نصل ياكلش معنالر و يرديكني اثبات و ايكنجي جهته دخي بالالترام مسكوت عنه براقديني آيتلري اتيان ايله منشأ خطاسني ارانه چاليشه جنز.

خطيب نصراني « قلنا يا آدم اسكن . . . من الظالمين » آيتني سرنامه مقال اتخاذايتدكن و « حمد الله باري الكائنات و فاطر الارض و السماوات » ديهرك اسلام عادتجه حمدو ثنا ايلدكن صكره « بو آيت انسان حقنده اللهمك حسن نيتنه دليل ساطعدر » ديور. يعني الله انساني حسن نيتله صالح ياقمق ايستدي و حتي يابدي، فقط كنديسي فناچيقدى ديمك ايتيور. ذاتا بوني ايلورده صراحة ده بياندن چكنميور. بيجاره

خطيب! دهها خطبه سنك ابتداسنده الله حقنده بر فكر ابتدائي بيله حاصل ايدمه مش اولديغني ارانه ايلور. اللهمك حسن نيتني شوييله ايضاح ايدنيور:

« الله انساني صالح اوله رق خلق ايتدي. آكا برمسكن و مأوى احسان ايلدي. آني تمطقات و الطاف الميه سته مظهر و مستغرق ايلدي. آنكله قونشدي و آني كريم ديدارينك مشاهده سيله مشرف قيلدي و زوجه سيله برابر جنت عنده اسكان ايلدي و آنك انمار شيه سندن ايتديكني يمكه آني مختار و سربست براقوب آنجق بر آغاجك ميوه سندن يمكلكي آكا نهي ايتدي »

خطيبك شو قصه ده كيم بيلور نه كي بر مقصده مبني مسكوت عنه براقديني بر طاقم مقدماتي بر مسلم آغزيله بيان ايتك وظيفه سي طيبي بزه ترتب ايدنيور. قرآن كريمده بيور بيلور كه:

« و اذ قال ربك للملائكة (يا دايت اول وقتي كه ربك يرملكريته) اني جاعل في الارض خليفة » (بن يرده بر خليفه اقامه ايدمه جكم ديدى) .

حضرت آدمه خليفه اطلاق بيورلمسي حقه ده وجوه عديده بيان اولنقمده در. برنجيسي ارضك سكنه قديمه سي اولوب ايضاح فساد و اراقه دم ايله مستحق مجازات اولان بنو جانه خلف اولمسيدير. ايكنجيسي مخلوقاته خلف اولمسيدير؛ چونكه الله آنده روحانيات و جسمانياتي جمع ايتمشدر، حيوانات و نباتات و جماداتي جمع ايتديكي كي كندى روخندن ده تفخ ايدر ك آني مكرم قيلمشدر. « ولقد كر منابى آدم . . . » قول كريمي بوكادالات ايدر. اوچنجيسي الله خلف اولمسيدير؛ چونكه بنانك وجودي بانينك وجودينه دال اولديغني كي انسانك وجودي ده اللهمك وجودينه خلف يعني دالدر. كذا انسانك فرديقي اللهمك وحدانيتنه، ذات و صفاتي آنك ذات و صفاتنه خلفدر. حياتي، قدرتي، ارادتي، سمعي، بصري، كلامي، آنك حيات و قدرت و ارادت و سمع و بصر و كلامنه، روخك لامكان و لاجهت اولمسي آنك لامكان و لاجهت اولديغنه دلالات ايدر. كر چه ديكر مخلوقانده دخي اشبو صفاتندن بعضلري بولنور سنده آدمك خلفيتي هيچ برنده بولنه ماز؛ چونكه صفات الله اسانده اجتماع ايتديكي قدر سائر لرنده ايتمه مشدر. صفات الله هرهانكي بري قلب انسانيه تجلي ايتديكي درجه ده سائر موجوداته تجلي ايتمز. از جمله حيواناتده موجودينك وجودينه دائر علم يوقدر. ملائكه دخي نفسلري بتون صفتلريه و الله ي بتون صفتلريه بيلمزلر. انكچون آتيا كوره جكمز و جهله « سبحانك لا علم لنا . . . » ديه اظهار عجز ايلمشدر. انسان ايسه خلافت عظاماسي سبيله نفسني معرفت و الله ي بتون او كوزل اسملريه بيلمك صورتيه ممتازدر.

انسانك الله خلف اولمسي بيان صددنده حدود الهيتهك ير يوزنده اقامه سي و احكامنك و قضايرينك تنفيذي خصوصنده خلفيتي ده درميان اولنه بيلور.

« قالوا » (ملكر ديدى كه) « اتجعل فيهم من يفسد فيها و يفسك الدماء » (جان قومك يابديني كي ير يوزنده ايضاح فساد و سفك دماء ايدمه جك برنجي اقامه ايدمه جكمك ؟) « ونحن نسبج بحمدك و نقدر لك »

اولمق اوزره اسماء الهیهده انکچون بر منفعت ویا مضرت تولید ایدر.
از جمله کنیدیسی مخلوق، مرزوق، عبد، معیوب، مذنب، تائب،
منتفع، متضرر، ظالم و مظلوم... اولدینی ایچون اللهده خالق،
رازق، معبود، ستار، غفار، تواب، نافع، ضار، عادل، منتقم
اولمشدر.

«قال یا آدم انبهم باسمهم» (الله دیدی که: یا آدم ملکره بوموجوداتک
اسمیرندن خبر ویر) «فلما انبأهم» (وقتا که آدم آنره خبر ویردی)
«قال الم اقل لکم انی اعلم غیب السموات والارض واعلم ماتبدون وماکنتم
تکتمون» (الله ملکره دیدی که سزه دیمدی کوکلرک ویرلرک بتون
مغیباتی البته بن بیلورم وسزک آچیقندن سویلدیککزی ده. کنم و اخفا
ایلدیککزی ده بیلورم). ملکرک آچیقندن سویلدیکری آدمک خلقتنه
ابراز تعجب و اخفا ایلدیکری ده خلافتنه اهلیتدر. حالبوکه بالاده بیان
اولدینی اوزره طور اقدن یارادلمش اولان انسانک علمندن طولایی
آنره رجحانی میدانه چیقدی.

«واذ قلنا للملائكة اسجدوا لآدم» (یادایت اول وقتی که بزیر ملکرینه
آدمه سجده ایدیکزدیدک) چونکه آنی اولجه محقر کورمش ایدیکز،
صکره فضل و رجحانی ثابت اولدی. «فسجدوا» (آنردر حال سجده
ایتیلر). چونکه نوردن خلق اولمشردی، نورک شانی ایسه اطاعت
و انقیاددر.

بوسجده معنای شرعیسنه محمول ایسه حقیقتده مسجود الله اولوب
آدم قبله اتخاذ قلمشدر؛ و اگر معنای لغویسنه محمول ایسه مقصد
آدمه تعظیم ایچون اظهار تواضعدر.

«الا بللیس ابی واستکبر وکان من الکافرین» (مکر بر ملکرینک
ریاستنده بولنان ابلیس کبر و غرورندن سجده ایتدی و کافرلردن اولدی)
چونکه ناردن مخلوق اولوب آنک شانی ده کبر و غروردر.

بورایه قدر خلقت آدم حقنده خطیب دوستمزک احتمالکه کندی
کتابلرنده بوله مامسندن طولایی مسکوت عنه بر اقدینی حقایق اسلامییه
خلاصه بیان ایتدکدن صکره آتیا آنک اخذایتدیکی ایکی آیت جلیله یی ده
نظر تدقیقندن کچوره جکز:

«وقلنا یا آدم» (آدمه خطاباً دیدک که) «اسکن انت وزوجک
الجنة» (زوجهک ایله برلکده یر جنتنده اوتوریکز) «وکلا منها
رغداً حیث شئتما» (بو باغک هانکی طرفنده ایسترسه کز میوه سندن
عاقبتله یهیکز) «ولا تقربا هذه الشجرة» (یالکز شو آغاجه یا قلا -
شمایکز) «فکونا من الظالمین» (اگر آنک میوه سندن یرسه کز
ظالمردن اولورسکز) یعنی امر الهی به اطاعت سز لکله، یا خودنیم و کرامتی
مخل بر ایشه مباشرتله نفسکزه ظلم ایتمش بولنورسکز.

بو آیت کریمه ده بزم خطیب نصرانینک تقدیر ایده مدیکی بر طاقم
حکمتلر واردر. از جمله «ولا تقربا» نهینده آدم و حوآنک خطایه دوشه -
جککرینه و جنتندن چیه جقزیرنه و جنتنده کی اقامتلی مخلد اولسادیفنه

(بز ایسه سنی حد ایله ذکر و نقائصدن تقدیس ایدرز، یعنی خلفیتنه بز
دها اولایز) «قال» (الله دیدی که) «انی اعلم ما لاتعلمون» (البته
بن سزک بو خصوصده بیلمدیککز حکم و مصالحی بیلورم).

بعض مفسرلر طرفندن حالی اولدینی ده بیان اولنان اشبو خطاب
الهنیک فوائد عیدیه سی واردر. جمله دن بری انسانک تعظیم شانیدر،
آنک وجودینی اولدن سکان ملکوتیه تبشیر و «خلفه» دیه تلقیب ایتمشدر.
یر ملائکه سینه اظهار تعجب مقامنده او یولده سوز سویلتدیر میسی انسانک
طینتنده مودوع اولان اشبو «صفات ذمیسه» یی اعلام ایچون اولوب طرف
الهدن و یریلن جواب دخی «رحمت الهیه» اشارت مقصدینه مبیدر.
ملککری انسانک عناصردن ترکیب ایده جکته نظراً بیان مطالعه ایتمشدر،
الله ایسه آنلرک مطلع اولمادینی جهت روحانیسنه اشارت بیورمشدر.
«وعلم آدم الاسماء کلها» (الله آدمه بالجمله اسملری تعلیم ایتدی)
یعنی معقولات و محسوساتدن و مخیلات و موهوماتدن بتون مدرکاتی
بیلکه مستعد قیلدی و اشیانک کرک ذاتی و کرک خواصی و علوم
وصنایمک اساسلرینی آکا الهام ایلدی. بو آیت کریمه ده انسانک مابه النمازی
علم و معرفت اولدیفنه اشارت واردر. چونکه ملکرک عبادت و معصو -
میتلرندن بحثله ضمناً خلفیتنه کنیدیلرینک الیق اولدیفنی ادعا ایلدیلر.
الله ایسه خلقتنده کی مفاسد ایله برابر علمی سبیلله آدمک علویتنی اراه
ایلدی.

«ثم عرضهم علی الملائکة» (بوندن صکره الله او اسملرک مسما -
لرینی یر ملکرینه کوستردی) «فقال» (امر خلافتدن عجزلرینی کوستره رک
آنلری تبکیت و الزام مقصدیه دیدی که) «انثونی باسماء هؤلاء ان کنتم صادتین»
(خلافتنه استحقاق حقنده کی زعمکزده کر صادق ایسه کز بکا شونلرک
اسمیرینی خبر ویریکز)

«قالوا» (یر ملکرکی دیدیلر که) «سبحانک» (بز سنی بالجمله
نواقصدن تنزیه ایدرز) «لا علم لنا الا ما علمتنا» (قابلیتمز حسبیلله کندی
عالمزده مناسب علومدن بزه تعالیم ایلدیکک امورک خاوجنده بر شی بیلهمیز)
«انک انت العلیم الحکیم» (البته سن علیمسین، هیچ بز شی سندن
یزلو دکدر و حکیمسین، بتون یاندقلا کده بر حکمت بالغه واردر.
حتی بزده مستعد اوله ایدک بو علمی بزده افاضه ایلرک).

مخلوقات ایچنده انسانک علم ایله ممتاز اولمشنک سببی خلاصه عالم
اولسیدر. روحی شجره علم و معرفتک تخمیدر، شخصی ده شجره
عالمک نمره سیدر. بو سبیدن شخصی دیگر مخلوقاتدن صکره و جمله -
سنک فرد اتم و اکملی اولمق اوزره یارادلمشدر. آغاجک میوه سی
ذروه لرنده ظهوره کلک ایچون بالجمله اجزاسندن مرور ایتدیکی کبی
آدم دخی شجره موجوداتک ذروه سنه چیقمق ایچون جهات سفلیه
وعلویه سندن مرور ایتمشدر. عالمک هر جزئنده آنک ایچون بر منفعت
ویا مضرت، حاصلی بر مصلحت و یا مفسدت واردر؛ آنلردن هر برینی
ملایم برر اسم ایله تسمیه ایتشدیر. آدمک حالنده کی کمال ایجابندن

ابلیسك مقصدی آنلری جنتدن اخراج اولیوب بلكه مرتبه سندن اسقاط واللهدن تبعید ایدی. آتیا کوريله جکی اوزره بوامله نائل اوله ماشدر .

« قلنا » (بز آدم وحوایه دیدك كه) « اهبطوا » (یر یوزینه اینكز) « بعضكم لبعض عدو » (بر حالده كه اولاد كز دن بعضی بعضسنه دشمن اولسون) « ولكم فی الارض مستقرو متاع الى حین » (سزك ایچون یر یوزنده بر زمانه قدر قرارگاه ونعمتلرندن استفاده اوله جقدر) . بوكلام حضرت آدم ایچون دنیا ده بقا اولیوب ینه جنته رجوع ایدم جكنه اشارت واردر .

شوحالده سورة اعرافده وارد اولان « الم انهمك عن تلكم الشجرة واكل لكما ان الشيطان لكم عدو مین » (بن سزی او شجره دن منع ایتدیمی وشیطان سزه آچیقندن دشمندر دیمدی) آیت کریمه سیله وقوع بولان عتاب، عنف وشدت ایچون دكل، بلكه تلطف ایچوندر . وآنلك جنتدن تبعیدی بالاستحقاق نائلتیرنی استحصال وكندیلرینی دها زیاده قریب ایچوندر .

ایشته ممکن اولدینی قدر اختصاره رعایت ایدرك وتفهمی اشكال ایدمك درجه ده تعمیق جهتده کیمیهرك کتب تفاسیردن استنباط ایدم بیلدیكمز ایضاحاتی اعطا ایتدك . شمدی خطبك سوزینه نقل كلام ایدیورز :

« بووقه وحقایقه تورات وقرآن لفظاً ومعنایمان مان بر برینه مساوی عباره لرله تقریر ایله مشلدرر . »

خطیب نصر اینك شوسوزی نه درجه ده قدر موافق حقیقت اولدینی آكلامق ایچون تورانك بعض فقراتی بورایه نقل ایتمه من لازم کلیور .

« ورب الله شرق جانبده عدنیه بر باغچه ترتیبیه يك ایچون هر بر آغاجی و باغچه نك اورتسندن (حیات) آغاجیه (خیر وشری بیلیمك) آغاجی بتوردی عدن باغچه سنی تیمار و محافظه ایتك اوزره آدمی آلهرق ارایه قودی باغچه نك آغاجلرینك كافه سندن استدیك كبی بی ؛ اما (خیر وشری بیلیمك) آغاجندن ییمه . زیرا آندن بیدیکك كونده مطلقاً اولور سین دیدی بیلان قاری به مطلقاً توان سكرز . زیرا اوندن بیدیکكز كونده كوزلریكز آجیلوب خیر وشری طایفه رق الهركی اوله جفكنز الهك معلومیدر دیدی وقاری آنك میوه سندن آلوب ییدی وزوجه ده وپردیكندن اوده ییدی . اوزمان اکیسك دخی كوزلی آچلمه غریبان اولدق لری بیلدیلر وایچیر بیراقلرینی دیکوب كندولرینه فوطه یایدیلر . وكونك سرین وقتنده باغچه ده كزن رب الهك حضورنده باغچه نك آغاجلری آراسنده کیزلدیلر ورب الله ایشه آدم خیر وشری بیلیمكده بزدن بری کبی اولدی وشمدی النی اوزادوب (حیات) آغاجندن دخی آلهرق ییوب الی الابد یشامسون دیدی . ایمدی رب الله آتی آنندی طیراخی تیمار ایتسی ایچون عدن باغچه سندن جیقاردی . بویله جه آدمی طرد ایله حیات آغاجنك بولنی محافظه ایچون عدن باغچه سنك شرق جانبیه کرویلر وهر طرفه دوزر علو قیلجینی اقامه ایلدی . »

بو قصه بی قرآنك طرز بیانیه تورانك بیانی بیننده کی فرقی ارباب انصافك تقدیرینه ترك ایله اکتفا ایدرم .

خطیب بالاده کی فقره سنده آدمه قبل العصیان بر قدسیت و فطری بر صلاح اسناد ایدیور وبعده جباتی تحویل ایدرك نفس اماره صاحبی

اشارت وا در . چونكه مخلص اولانلره امر ونهی ترتب ایتمز و هیچ بر خطا تصور اولماز . ذاتاً آنلك . منتده مخلص اولما دقلرینه الهك ملكلره « انی جاعل فی الارض خلیفه » دیمسی دلالت ایدر ؛ چونكه آدم خلیفه اولمق وارضى اعمار ایتك ایچون یارادلمش اولمغله البته جنتدن چقمه سی لازم کلوردی . « اسكن انت » امری ده آنلك اقامتلی علی وجه الاستقرار اولما دیغنه دلالت ایدر ؛ اویله اولسه ایدی « بن سزی جنتده اسكان ایتدم » دیر ایدی .

« لا تقربا » نهینده آدمك بولندیجی جنتك دارتواب اولان جنت اولما دیغنه ده دلالت واردر ؛ چونكه اورانك حیاتی ابدیدر . نشأت جنانیه كون و فسادی قبول ایتیموب بالذات مخلص اولمق ایجاب ایدر . نعمتلی ده موقت و ممکن الاقطاع دکلدر .

بوراده منی عنه اولان شجره نك تعیننده اقوال عدیده وارد اولمشدر [۱] . بعض مشایخ شجره محبت اولدینی بیان ایتمکده درلر . الهك آدمه بو یولده کی خطابی ابتلا و امتحان ایچوندر . نهی دخی دلالت و تحریض مقصدینه مبیدر ؛ زیرا انسان منع اولدینی شیئه حریص اولور . الله بیلوردی كه آدمك کیتدكجه او شجره محبتیه اشنهاسی آرته جق ، نهایت آندن تناول ایدمك ، بوصورتله محنته دوشه جك و سر خلافت ظهوره كله جکدر .

بوراده بر جلوه سبجانیه دها کوریلور كه اکر نهی مذکور وارد اولیه ایدی تناولی عصیان اولمازدی ، عصیان اولما نیجه توبیه لزوم کورلزدی ؛ توبیه اولما نیجه ده عفو و مغفرت و کنا مدن طهارت و محبت الهیه ظهوره کلزدی « ان الله يحب التوابین و يحب المتطهرین » . حالبوكه جمال و جلال صفتلری کی تواب و غفور ، قهار و ستار صفتلرینك دخی ظهوری مقتضای نكمت ایدی . آدمك بوباده حصوله كله جك زله سی زله تنزیهیه در ونهی تنزیهی صورتیه لومه استحقاقی « حسنات الابرار سیئات المقربین » (متقیلرك حسنهلری مقربلر ایچون سیئه دن معدود) اولمق قیلاندندر .

قصه نك بوندن ایلروسنی بر کره خطیبدن دیکله یكز :

« حضرت آدمك بوحال سعادتده نه قدر اوزون مدت قالمش اولدینی بیلیمه یز . شوق قدرینی بیلیركه شیطان اول غاجی آکا خوش و كوزل كوستره رك آتی اول آغاجك میوه سندن ییمكه اغوا و استهوا ایلدی . اودخی شیطانك تسویلاتنه اویره رق آندن ییوب ربیه عصیان ایلدی وهمان اولحظه ده جیلندمش اولدینی رتبه قدسیتدن وفطری صلاحدن دوشدی وطبیعت ائمه و نفس اماره صاحبی اولدی والله آتی درحال جنتدن طرد ایدوب (حیات آغاجنك) لنی محافظه ایچون عدن باغچه سنك شرق جانبیه كر . بیلر وهر طرفه دوزر آلقیجلی اقامه ایلدی . »

برده بزدن دیکله یكز :

« فازلهما الشیطان عنهما » (شیطان آدم وحوای جنتدن قایدردی) یعنی القاء و سوسه ایله آنلك زلهیه دوشمه لرینه سبب اولدی . زله دن مراد خطاء و بلا قصد صوابدن ذهول ایتمکدر . « فاخرجهما مما كانافیه » (نائل اولدق لری نعم و کرامتدن آنلری اخراج ایلدی) . حالبوكه

[۱] توراتده « خیر وشری بیلیمك آغاجی » دینلشددر .

عقل، فضل، بروا حسان، سخا، رضا و سکون، تسدیق، ایمان و توفیق قدر. ذکر الله ايله شرف بولور. اللهی فهم ایتکه علو. نزلت قازانور؛ الله رجوع ايله صفا و طهارت بولور؛ غافل اولسه ظلم ایدر، سهواً ایتسه منقبض اولور، غیره نظر قیاسه مکدر اولور. «یا ایتها النفس المطمئنه ارجعی الی ربک راضیه مرضیه» (ای نفس مطمئنه ربکدن راضی اولدیغک، اوده سندن راضی بولندیغی حالده آکا رجوع ایت) «فادخلی فی عبادی و ادخلی جنتی» (قو- للربکم آره سنه کیر و جنتمه داخل اول) آیت جلیله سی بوکا اشارتدر. - نفسک هر مرتبه سی ایچون مفصلات اخلاقیه ده مین بر طاقم ریاضتدر واردرکه آنلرله کسب صلاح ایدر.

ای خطیب افندی! نفس حقنده کی بو افاداتم سویلنمسی لازم کلنلره نسبتله لاشی مثابه سنده در. نفسک مراتبه و تربیه سی ایچون لازم کلن تدویرله دائر معلومات ایسترسه کز مفصلاته مراجعت ایتدیسکیز. اسلامک نه کی دروس حکمت آلدقلرینی کورسیورسکیزیا. شمعی نفس اماره درجه سنده قالانلرک آنلره «کلکیز بزم فکر منی قبول ایدیکیز» دیه نصیحت و برمه لری بحر محیطده کی اینجو صیادلرینه ساحله کور کفال صیدینی توصیه بکزه منی؟ (دوام ایده جک)

محمود اسعد

کدک باشا؛ مایس :

فَقْرٌ وَفَتْأٌ

اجتهاد نه دیمکدر ونه کی احکام ده اجتهاد اولنه بیلیر ؟

علم اصول علماسی، اجتهادی بر حکم شرعی فرعی یی دلیلندن استنباط خصوصنده بذل مجهودده بولنقددر، یولنده تعریف ایدیورلر [۱] بویولده چالیشه جق ذاته ده مجتهد دنیلیور. مجتهد، ادله قطعیه ايله ثابت اولیان احکام فرعیه یی، کتاب، سنت، اجماع و قیاسدن عبارت اولان ادله شرعیه یی توفیقاً حل ایتکه چالیشیر؛ شرعک اساسلرینی عمومی مبادیسنی تعمیق، وسع و طاقی یتدیکی مرتبه ده استقصای نظر و اعمال فکر ایدر؛ اونندن سوکره - زمانک تولید ایتدیکی بر احتیاجک تسویه سی ایچون - بر حکم ویرر، بر نظام وضع ایدر.

شریعت، امر معاش و امر معادده انسانلرک تأمین منافعی اساسی اوزرینه مؤسس اولدیغندن بر حکمکه - زمان و مکانک تبدیلیله - تأمین عدالت ایده من و مصالح عامه نك تسویه سنه کافی کله من، او حکمک تبدیلی شرعاً بر ضرورت کسب ایدر؛ یاخود زمان و مکان یکی بر

[۱] الاجتهاد، هو استفراغ المجهود فی استنباط الحكم الشرعی الفرعی عن دلیله و شرط مطلقه ان یجوز علی الکتاب بمعانیه لغة و شرطاً اقسامه و السنة بمعناها و مستندها و موارد الاجماع و وجوه القیاس و حکمه غلبه الظن علی احتمال الخطاء فالجهد یخطئ و یصیب.

اولدیغی بیان ایدیور. بو خطبه سنده اساس اتخاذا یتدیکی فکر اصلی بودر. چونکه انسانی ینه تبدیل ايله اکا قدسیت اصلیه سی اعطا ایدر. جک بر واسطه یی لزوم کوستره جک و او واسطه نك ده نفسی چلییا اوزرنده فدا و قانی اراقه ایدن الله اولدیغی سویلیه جکدر. بالاده ویردیکمز ایضا حاتندن ده اکلایدیغنه کوره انسان اساساً عناصر ارضیه دن یارادلمش اولمق حسیله جباتی فساد منه مکدر، مع مافیه کندوسنده بر روح بولندیغندن صلاحه ده مستعددر. اکر قبل العصیان حال اصلیه سی قدسیت اولسیدی انسان اولوب ملک اولسی لازم کلوردی، یعنی کندوسنده ناسوتیت بولنماق ایجاب ایدردی. حالبوکه آنک طهر اقدن یارادلیدیغنه کک بزم کتابمز و کک آنلرک کتابی متفقدر. بعدا عصیان طبعی بالکلیه تبدل ایدوبده صلاحی بالکلیه زائل اولسیدی صرف بهیمیه دوشر و هیچ قدسیتی قالمزدی. حالبوکه هیچ اولمازسه خلاصکار (مسیح) گلزدن اول بر طاقم پیغمبرلرک کلوب خلقه تبلیغ دین ایتدکلرینی اولسون نظر اعتباره آله رق آنلری بو درکله اینسیدر مه ملی ایدی، انسان ابتداء خلقتنده جمال و جلالی جامع اوله رق یارادلمش و افرادنده بعضاً بری بعضاً دیکری غلبه ایلشدر.

برده خطیب نصرانی خطبه سنده نفس انسانیک یالکیز اماره مرتبه سی نظر اعتباره آلیورده لوامه، ملهمه، مطمئنه مرتبه لری هیچ کورمک ایسته میور. «نفس اماره» دائماً صاحبه فنا و مضر شیر امر ایدر؛ آرزوی شهوت، استراحت، کسلاندر. طویارسه قوتلنور، او یورسه بسلنور؛ آحیقه سه کسب ضعف ایدر. «وما ابرئ نفسی ان النفس لامارة بالسوء» (بن نفسی تزکیه ایدم، زیرا نفس فناقله امر ایدر) آیت کریمه سندن مقصد بودر. و نفسلری بو مرتبه ده قالانلر «اولک کالانعام بل هم اضل» (عادتا بهائم کی و بلکه دها آشاغی مرتبه ده اولورلر). لکن بو نفس انواع ریاضیات ايله قیریلور و تحت ضبط و قهره آنلور، انک موتیله نفس مطمئنه حیات بولور. - «نفس لوامه» ظلم و فساد ايله امر ایدر؛ قهر و غلبه و ریاست آرزو ایدر. اخلاقی کبر و بخل، حدت، مکر و حیلدر؛ مال و شرف ايله قوتلنور، فقر ايله کسب ضعف ایدر. «فلا اقسیم بالنفس اللوامه» آیت کریمه سی بوکا اشارتدر. - «نفس ملهمه» خیر و نفعه میل ایدر، بعضاً بوکا مخالفت ایتسه بیله بالسبوله رجوع ایلر؛ معرفت ايله، احسان و معدلتله متلذذ اولور؛ طبعی ملایم، صاحب فکر و تدبیر، علومدن باحث، مطیع و منقاد اولور. آرمده ریا و تصنع ده کیدر؛ معرفتله عزت بولور، حکمتله تربیه اولور، کندندن شکایت ایدلسه مضطرب اولور؛ حکمت و احساندن خالی قالسه تواضع ایدر. «و نفس وما سویها قالهمها فجورها و تقواها» قول کریمنده بوکا اشارت واردر. - «نفس مطمئنه» اللهدن راضی و افعالی عند الله مرضی اولور؛ قضا و قدره منقاد، وعد الهی ايله مطمئن و شاد اولور؛ ذکر الله ايله تلذذ ایدر، مرضاة الهی سور، امر الهی به موافقت ايله امر ایدر. طبعی حلم، وقار، کرم، صدق، صفا،